
Familie- og arveret

ANITTA GODSK PEDERSEN &
HANS VIGGO GODSK PEDERSEN

6. udgave

THOMSON REUTERS

Anitta Godsk Pedersen & Hans Viggo Godsk Pedersen
Familie- og Arveret
6. udgave/2. oplag 2009
© Thomson Reuters Professional A/S, København 2008

ISBN 978-87-619-2223-6

Omslag: Axel Surland, Ljungbyhed
Sats: BUREAU**APPOINT**, Randers
Tryk: Narayana Press, Odder

Mekanisk, fotografisk eller anden gengivelse
af denne bog eller dele af den er ikke tilladt
ifølge gældende dansk lov om ophavsret.
Alle rettigheder forbeholdes.

Forord

Formålet med denne 6. udgave er som med de tidligere udgaver at tilvejebringe en lærebog. I overensstemmelse med det oprindelige sigte, er det i det væsentlige de økonomiske relationer, der behandles. Det indebærer, at de behandlede emner er formueordningen mellem ægtefæller, det økonomiske forhold ved samliv uden ægteskab samt børnenes økonomiske forhold i familien. Endvidere behandles arveretten. I tilknytning til de materielle regler inden for disse områder omtales mere summarisk de skifteretlige regler af hensyn til forståelsen af systemet. Endelig skitseres de skatte- og afgiftsretlige regler i tilknytning dertil og de internationalt retlige regler.

Anitta Godsk Pedersen, der har medvirket ved revisionen af denne udgave, har revideret kapitlerne 8-10, 12-18 og 20. Hans Viggo Godsk Pedersen har revideret kapitlerne 1-7 og 11. Vi har i fællesskab revideret kapitel 19. I øvrigt er vi solidarisk ansvarlige for hele fremstillingen.

Vi takker HA(jur.)-studerende Lene Holm Hansen, der har udarbejdet sag- og lovregister, samt læst korrektur. Også tak til institutsekretær Inga Jakobsen for korrekturlæsning.

Auderød og Odense, april 2008

Anitta Godsk Pedersen

Hans Viggo Godsk Pedersen

Indholdsfortegnelse

I. Indledning 13

Kapitel 1. Introduktion 15

II. Formueforholdet mellem ægtefæller 17

Kapitel 2. Generelt om formueordningen 19

1. Om forholdet til skatteretten 20
2. Registreret partnerskab 22
3. Nationale begrænsninger 22

Kapitel 3. Fælleseje eller særeje 26

1. To former for særeje 26
2. Betydningen af fælleseje eller særeje 27
3. Etablering af fælleseje eller særeje 28
  - 3.1. Særeje ifølge ægtepagt 30
  - 3.2. Særeje ifølge gaveydets bestemmelse 31
  - 3.3. Særeje ifølge testamentarisk bestemmelse 33
  - 3.4. Særeje ved båndlagte kapitaler 34
  - 3.5. Andre bestemmelser om særeje 35
  - 3.6. Aktiver, der træder i stedet for særeje 35
  - 3.7. Indtægter af særeje 37
  - 3.8. Ophør af særeje 37
4. Særlig om ægtepagter 38
  - 4.1. Oprettelse 38
  - 4.2. Tinglysning 38
  - 4.3. Ugyldighed af ægtepagter 39

Kapitel 4. Rådigheden 41

1. Underholdspligt 41
2. Begrænsninger i rådigheden over fælleseje 43
  - 2.1. Fast ejendom 43
  - 2.2. Løsøre 45
3. Særligt om lejemål m.m. 46
4. Råden med virkning for den anden ægtefælle 46
  - 4.1. Indkøb til husholdningen 47

4.2. Uanmodet forretningsførelse mv.	49
4.3. Ekstinktion ved erhvervsløstørelse	49
4.4. Øvrige legitimationstilfælde	50
Kapitel 5. Dispositioner mellem ægtefæller	52
1. Formkrav	52
1.1. Overførsler mellem fælleseje – særeje	52
1.2. Gaver	52
1.3. Overskudsreglen	55
2. Udelukkede aftaler	56
3. Almindelige gensidigt bebyrdende aftaler	57
3.1. Aftaler om køb	57
3.2. Arbejdsaftaler	57
3.3. Forskellige selskabs- og samejeaftaler	58
3.4. Lån	64
4. Erstatningskrav uden for kontraktforhold	65
Kapitel 6. Forholdet til kreditorerne	66
1. Afgrænsning af ægtefællernes rådighedssfære	68
2. Aktiver, der er overdraget	70
2.1. Ugyldige dispositioner	70
2.2. Omstødelse	70
Kapitel 7. Skifte mellem ægtefæller	75
1. Skiftegrundene	76
2. Boets aktiver og passiver	78
2.1. Personlige genstande og rettigheder	83
2.2. Pensioner	87
3. Den kvantitative fordeling	97
3.1. Skævdelingsregler	97
3.2. Vederlagskrav	99
4. Den kvalitative fordeling	101
4.1. Krydsende udtagelsesret	102
4.2. Lejligheden	104
5. Ægtefællebidrag	105
6. Bevarelse af ret til enkepension	108
7. Ændring af aftaler	111
8. Særejets behandling på skifte	113

III. Faste samlivsforhold 117**Kapitel 8. Faste samlivsforhold** 119

1. Underholdet	119
2. Overførsler i øvrigt under samlivet	120
3. Aftaler om "formueordning"	121
4. Formuedeling i mangel af aftale	122
5. Forholdet til kreditorerne	126
6. Øvrige problemer	126

IV. Børnenes formueretlige stilling 129**Kapitel 9. Børnenes formueretlige stilling** 131

1. Hvem er værge?	132
2. Rådigheden på den mindreåriges vegne	134
2.1. Aktiver undtaget fra sædvanlig bestyrelse	135
2.2. Om nogle specielle aftaler	138
3. Anbringelse af midlerne	141
4. Barnets forsørgelse	144

V. Arveret 147**Kapitel 10. Legal arv** 149

1. Nationale begrænsninger	149
2. Generelt om arveretten	150
3. Livsarvingers arveret	151
4. Slægtens arveret	152
5. Børn født uden for ægteskab	152
6. Adoptivforhold	153
7. Ægtefællens arveret og skiftefordele	154
7.1. I konkurrence med førstafdødes livsarvinger	154
7.2. Ægtefællen som enearving	159
8. Arv, der tilfalder staten	161

Kapitel 11. Testamentsarv 163

1. Ugyldighed – nullitet eller anfægtelighed	163
2. Formkrav	164
2.1. Notartestamenter	165
2.2. Vidnetestamenter	165
2.3. Nødtestamenter	166
2.4. Indbotestamenter	167

- 2.5. Fremsættelse af indsigelser 167
- 3. Habilitet 168
- 4. Utilbørlig påvirkning – vildfarelse – fortolkning 169
- 5. Indholdsmangler 170
  - 5.1. Ulovligt eller urimeligt formål 170
  - 5.2. Ulovlig delegation 171
  - 5.3. Ulovligt fideikommis – successionsrækkefølger 171
- 6. Testationskompetencen 173
  - 6.1. Den kvantitative kompetence 173
  - 6.2. Den kvalitative kompetence 175
  - 6.3. Udvidelser af testationskompetencen 176
- 7. Båndlæggelse ved testamente 178
- 8. Udvidet samlevertestamente 183
  - 8.1. Betingelser for et udvidet samlevertestamente 183
  - 8.2. Samlivstestationskompetencen 184

Kapitel 12. Bortfald af arveadkomst, ændring af testamenter og aftaler om arv – herunder forskud på arv 186

- 1. Fradømmelse af arveret 186
- 2. Separation, skilsmisse mv. 187
- 3. Tilbagekaldelse og ændring af testamente 189
- 4. Bortfald af testamente 191
- 5. Aftaler om arv 191
  - 5.1. Uigenkaldelige testamente 192
  - 5.2. Overdragelse af arv 192
  - 5.3. Afkald på arv 193
  - 5.4. Arveforskud 196

Kapitel 13. Dødsgaver 199

- 1. Gaver ved nært forestående død 199
- 2. Dødsgaver 201
  - 2.1. Livsgaver ctr. dødsgaver 202
  - 2.2. Dødsgaver ctr. gensidigt bebyrdende aftaler 204

VI. Dødsboskifte 207

Kapitel 14. Oversigt over skifteformer og dødsbøbeskatning – Indledning til skifte 208

- 1. Foreløbige virkninger og foranstaltninger 210
- 2. Forholdet til efterlevende ægtefælles formue 211

- 3. Om skattemæssige forhold 211
- 4. Nationale begrænsninger 213

Kapitel 15. Afslutning uden egentligt skifte 214

- 1. Boudlæg 214
- 2. Udlæg til en efterlevende ægtefælle 215
- 3. Forenklet privat skifte med ægtefællen som enearving 216
- 4. Øvrige summariske boer 217

Kapitel 16. Boer der skiftes 218

- 1. Skifte ved bobestyrer 219
  - 1.1. Valget af bobestyrer 219
  - 1.2. Behandlingen af boet 220
  - 1.3. Insolvente boer 223
  - 1.4. Realisation af aktiverne 225
- 2. Privat skifte 226
  - 2.1. Forenklet privat skifte 230
- 3. Proklama 231
- 4. Frigørelse fra hæftelse – omgørelse og genoptagelse 233

Kapitel 17. Boopgørelsen 236

- 1. Om boopgørelsen 237
  - 1.1. Ved bobestyrerskifte 237
  - 1.2. Ved privat skifte 237
- 2. Aktiverne 238
- 3. Passiverne 240
- 4. Særlig om beløb, der kommer til udbetaling i anledning af dødsfaldet 240
  - 4.1. Særligt om livsforsikring 241
  - 4.2. Pensionsopsparing mm. 244

Kapitel 18. Arveudlæg – afslutning af boet 246

Kapitel 19. Boafgift og retsafgift 250

- 1. Boafgift 250
  - 1.1. Den almindelige boafgift 250
  - 1.2. Tillægsboafgift 251
  - 1.3. Fritagelse for afgift 252
    - 1.3.1. De afgiftspligtige erhvervelser 252
    - 1.3.2. Den afgiftspligtige værdi – beregning af afgiften 253
  - 1.4. Særligt om afgift ved arveafkald 254

Indholdsfortegnelse

1.7. Hæftelse for afgiften 255

2. Retsafgift 255

VII. Uskiftet bo 257

Kapitel 20. Uskiftet bo 259

1. Betingelser for uskiftet bo 260

2. Virkning – råden 262

3. Ophør 264

4. Vederlagskrav – omstødelse af gaver 268

5. Skifte af det uskiftede bo 270

5.1. Førstafdøde afgået ved døden efter 1. april 1964 og
inden 1. januar 2008 271

5.2. Førstafdøde afgået ved døden efter 1. januar 2008 272

5.3. Successivt skifte 273

Fortegnelse over anvendte forkortelser 275

Litteraturliste 277

Lovregister 281

Domsregister 289

Stikordsregister 295

I

Indledning

Denne bog er udarbejdet til brug for undervisning i familie- og arveret, idet der dog kun er lagt vægt på de formueretlige aspekter. I tilknytning dertil behandles i et vist omfang visse regler, der har betydning for forståelsen af de rammer, som reglerne virker indenfor. Behandlingsdybden for de forskellige emner er varieret ud fra lærebogsformålet.

Bogen er forsynet med ret omfattende henvisninger til litteratur, særlig til de større samlede fremstillinger, ligesom der er henvist til en del domspraksis. Den er endvidere forsynet med sag-, doms- og lovregister. Derved lettes arbejdet med bogen, dels i forbindelse med indlæring af stoffet, dels som grundlag for yderligere informationssøgning.

FORLAGET THOMSON

